

Avdelningen för vård och omsorg
Anna Lilja Qvarlander

Motion 48 - Föräldrautbildning och familjerådgivning

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att motion 48 anses besvarad och inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Motionen

Karl Henriksson (Stockholms län), Birgitta Södertun (Skåne), Gun-Marie Daun (Västra Götalandsregionen), Andreas Stureson (Jönköping) och Maria Fälth (Stockholms län), samtliga KD, har inkommit med en motion om **att** förbundet under mandatperioden ska ta ett samlat grepp omkring familjerådgivning och föräldrautbildning med öppna jämförelser och insamlande av goda exempel för utveckling av verksamheten.

Styrelsen

Styrelsen instämmer med motionärerna om att både familjerådgivning och föräldrastöd är viktiga verktyg för att stötta barn och deras familjer. Från den 1 september 2015 har staten, för att samla ansvaret för familjerätt, internationell adoption och föräldrastöd/föräldraskapsstöd, inrättat en ny myndighet. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (nuvarande Myndigheten för Internationella Adoptioner – MIA- med ett utökat uppdrag). SKL avstyrkte tillskapandet av den nya myndigheten och anförde i sitt remissvar att organisationsförändringen riskerar leda till att det generella föräldrastödet urholkas till förmån för riktade insatser.

SKL avser att aktivt följa den nya myndighetens arbetssätt avseende dessa frågor och har förhoppning om att ett bredare perspektiv på frågorna ska genomsyra myndighetens arbete.

För de mer specifika frågor som motionen reser vill styrelsen anföra att flera aktiviteter riktar sig till motionens målsättningar.

I den nationella handlingsplanen för den sociala barn- och ungdomsvården (Stärkt skydd för barn och unga, SKL 2015) lyfts ett antal förslag som handlar om att samhället ska arbeta mer förebyggande och preventivt efter att alltmer kommit att socialtjänsten präglas av att hantera och bedöma anmälningar samt att genomföra utredningar. Arbetet med det frivilliga och tidiga stödet har därmed kommit i andra hand. Detta vill SKL med handlingsplanen ändra på.

Vad gäller öppna jämförelser inom området så ingår föräldrastöd, både som biståndsbedömd och öppen insats, i de öppna jämförelserna för social barn- och ungdomsvård. Däremot finns det för familjerådgivning inte öppna jämförelser utan enbart statistik om volymer per kommun (ges ut av Socialstyrelsen årligen).

Alla verksamhetsområden ingår inte i öppna jämförelser. Målet för den nationella strategin att öppna jämförelser ska omfatta de brukar- och patientgrupper som motsvarar den största delen av omsorgens och sjukvårdens kostnader och volymer. Familjerådgivningen är i detta sammanhang inte en omfattande verksamhet.

Utifrån den nya statliga myndighetens arbete och SKL's egna omfattande arbete som nu sätts med den nationella handlingsplanen för den sociala barn- och ungdomsvården, med dess starka fokus på tidiga och preventiva insatser, kommer styrelsen på nära håll följa utvecklingen inom området som motionen omfattar.

Familjerådgivning och föräldrautbildning

Sedan början av 90-talet är alla kommuner skyldiga att kunna erbjuda familjerådgivning till de som önskar detta. Sedan 2004 har trycket på familjerådgivningen ökat med 28 procent. Under 2014 hölls ungefär 111 000 familjerådgivningssamtal med ca 62 000 personer över 18 år. Totalt var det 35 000 ärenden. Drygt 44 000 barn under 18 år berörs direkt eller indirekt. I cirka 80 procent var de besökande gifta par eller samboende.¹

Grundtanken med familjerådgivning är att skapa en verksamhet med låga trösklar dit människor med förtroende och i skydd av en absolut sekretess kan vända sig med sina mest privata relationsproblem. Syftet är att bistå par, i vissa fall även enskilda, så att de kan hantera sina konflikter, problem och krissituationer på sådant sätt att kan gå vidare och vid ev. separation medverka till att underlätta samarbete och ett gemensamt föräldraskap. Det finns svensk forskning och utvärdering som visar att familjerådgivning har en positiv effekt på den självrapporterade kvaliteten i parförhållanden.²

Det är upp till varje enskild kommun att avgöra HUR man erbjuder familjerådgivning. Det kan därför skilja en hel del mellan kommuner inom ett nära område. Det kan också skilja i kvalitet då det inte finns tydliga krav om auktorisation för att bedriva familjerådgivning. Huvudmannen, kommunen, bör därför också ställa höga krav på denna verksamhet så att den ges med bästa tänkbara kompetens och kunskap. 81.a. utfärdar Föreningen Sveriges kommunala familjerådgivare auktorisation.

Erfarenheten visar att Familjerådgivningen fungerar bäst i ett tidigt skede innan alltför stora låsningar uppstår. För att så ska ske måste familjerådgivningen avdramatiseras. Många kan känna ett stort motstånd att uppsöka familjerådgivningen. En idé skulle kunna vara att ge de par som blir föräldrar för första gången två gratischeckar till familjerådgivningen som de kan nyttja om de vill eller har behov .

Föräldrarna är de viktigaste personerna i ett barns liv. Det finns situationer då föräldrar upplever svårigheter i sitt föräldraskap eller har behov av stöd för att hantera nya situationer. Det offentliga ska inte ta över föräldrarnas roll. Däremot ska det offentliga erbjuda stöd och hjälp i föräldrarnas viktiga uppgift. Stöd till föräldrarna är också ett stöd till barnen.

¹ Socialstyrelsens rapport maj 2015, redovisning 2014 års verksamhet

² Se t.ex. (1) Lundblad, Ann-Marie: "Kärlek och hälsa" Doktorsavhandling i folkhälsovetenskap (2) Kollind, Anna- Karin (2002), "Äkten skap, konflikter och rådgivning. Från medling till samtalsterapi." (3) Ahlberg, Lilleengen, Lönnfjord och Petersen (2009), "Quality of dyadic relationship in Swedish men and women living in long-term relationships and in couples in family counselling - Introduction of a new self-report measure, QDR36 .", Nordic Psychology 2009, Vol. 61(3) och (4) Teke, Margareta (2009), "Utvärdering av Familjerådgivningen i Jönköpings län", Forskningsrapport 2009, Familjerådgivarna i Småland

De flesta föräldrar hamnar någon gång i en situation där man skulle önska att kunna prata och rådgöra med någon om föräldrarollen och barnets utveckling.

Familjerådgivningarna är en sådan stödinsats, men kommunerna skulle också genom andra insatser i form av "föräldrautbildning" kunna ge stöd. Föräldrautbildning är inte något som kommunerna måste erbjuda, utan en möjlighet för att bidra och hjälpa till.

Förutom att stöd och utbildning stärker föräldrarna i sin roll och ger den en självsäkerhet, så visar Folkhälsoinstitutets hälsoekonomiska beräkningar att det är kostnadseffektivt att satsa på föräldrastöd. Varje satsad krona på strukturerade föräldrastödsprogram ger två kronor tillbaka inom ett år. (FHI (2013) "Hälsoekonomisk analys av föräldrastödet ")

Förslag

Med anledning av ovan nämnda föreslår vi SKL kongress besluta

att förbundet tar ett samlat grepp omkring familjerådgivning och föräldrautbildning med öppna jämförelser och insamlande av goda exempel för utveckling av verksamheten

Karl Henriksson (KD), ombud för Stockholms län

Birgitta Södertun (KD), ombud för Region Skåne

Gun-Marie Daun (KD), ombud för Västra Götalandsregionen

Andreas Sturesson (KD), ombud för Jönköpings län

Maria Fälth (KD), ombud för Stockholms län